

Ewa Satalecka, DR HAB.,
dziekan wydziału Sztuki Nowych Mediów
Polsko-Japońskiej Akademii
Technik Komputerowych
Koszykowa 86
02-008 Warszawa
+48 60708181

Bukowno, 15.12.2023

Przedstawiono mi do recenzji dokumentację habilitacyjną Pana dr Adama Świerżewskiego, zatrudnionego na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, w Katedrze Projektowania Graficznego.

Dokumentacja - 300 stron - obejmuje:

- życiorys,
- autoreferat,
- rejestr dorobku artystycznego
- informacje o osiągnięciach artystycznych, dydaktycznych i popularyzatorskich. Napisana jest pięknym językiem, starannie zredagowana, poddana korekcie i elegancko złożona w formie kodeksu.

Dyplom magisterski dr Świerżewski przygotowywał pod opieką prof. Janusza Górskiego i tę szkołę projektowania książki odnajduję w składzie dokumentacji. Piszę o tym gdyż poprzez przygotowanie i podanie dokumentacji Kandydat potwierdza profesjonalizm. Doceniam formę, w jakiej dorobek został przedstawiony, aczkolwiek, w ślad za dobrymi radami Jamesa Feliciego, zalecałabym unikać dzielenia wyrazów kapitalizowanych, zwłaszcza nazw własnych, a skróty i skrótowce zapisywałabym kapitalikami. Lubię w tekście znajdować cyfry tekstowe. W składzie dokumentacji występują w narracji głównej, ale nie ma ich już w opisach dzieł, np. SIM Sopot. Trudno.

Jako dzieło habilitacyjne dr Adam Świerżewski wskazał zestaw prac pt. „**6 x odbiorca. O odpowiedzialnym projektowaniu**”.

1. System informacji miejskiej dla Miasta Sopotu - z 2016 r. wydaje się debiutem projektanta w wielu wymiarach: pracy z grupą różnych interesariuszy (a nie jednym użytkownikiem)¹, przeniesienia własnego doświadczenia w sferę zadań edukacyjnych², współpracy z ekspertami w dziedzinie wzornictwa przemysłowego, produkcji³. Jest dobrze zaprojektowanym, opartym o solidne badania poznawcze, mocno udokumentowanym, klarownie opisanym i jasno przedstawionym wizualnie dziełem. Projektant deklaruje, że SIM jest „systemem nośników przekazujących informacje *wayfindingowe* w przestrzeni miejskiej, które są spójne pod względem wizualnym i architektonicznym”. Potwierdzają to zdjęcia z przestrzeni miejskiej przed i po wdrożeniu projektu. Projektant logicznie uzasadnia swoje wybory estetyczne i materiałowe. Ponadto łatwo i przyjemnie przygotowuje instrukcje dla interpretatorów i wykonawców kolejnych elementów systemu. Udane wejście na trudny rynek, świetnie poprowadzony projekt i mądrze wysnute wnioski oraz dobrze wykorzystane

1. „(...) pojawienie się nowych wyzwań, których źródłem były problemy związane z prowadzeniem komunikacji w ramach projektu, trwającego ponad 3 lata i dotyczącego wielu grup interesariuszy”.

A. Świerżewski, „Dokumentacja w postępowaniu habilitacyjnym”, Świerszcze, Gdańsk 2023, str. 16

2. „postanowiłem podzielić się swoim doświadczeniem ze studentami Wydziału Grafiki ASP w Gdańsku”

A. Świerżewski, „Dokumentacja w postępowaniu habilitacyjnym”, Świerszcze, Gdańsk 2023, str. 16

3. „Po raz pierwszy zaprojektowałem zaawansowany przewodnik po systemie”. A. Świerżewski, „Dokumentacja w postępowaniu habilitacyjnym”, Świerszcze, Gdańsk 2023, str. 17

w pracy akademickiej doświadczenie. Rozwiązanie nie epatuje oryginalnością. Przyjęte środki wizualne i formy nośników są typowe dla większości miast europejskich, stąd też liczni goście zagraniczni, turyści, intuicyjnie rozróżnią i zrozumieją rodzaje komunikatów. Projekt powstawał od 2016 roku w ciągu trzech lat. Z opisu wnoszę, iż uwzględnia wyłącznie odbiorców w pełni sprawnych mobilnie i percepcyjnie⁴. W miastach polskich to typowe rozwiązanie. Miejmy nadzieję, w najbliższych latach zostanie rozbudowane i wzbogacone o komponenty ułatwiające nawigację osobom nie w pełni sprawnym percepcyjnie i mobilnie. Projektant nie wspomina, czy starał się takie osoby uwzględnić i napotkał przeszkody, czy też nie brał ich pod uwagę. Chciałabym poznać jego zdanie w tej materii, także w kontekście kolejnych, przedstawionych do oceny realizacji.

2. System identyfikacji wizualnej jednostek organizacyjnych i spółek Miasta Gdańska oraz jednostek samorządowych Województwa Pomorskiego. Powstawał nieomal równoległe z projektem informacji miejskiej dla Miasta Sopotu i prace nad nim trwały jeszcze w roku 2022, kiedy dokumentacja była przygotowywana do złożenia wniosku habilitacyjnego. Projekt prowadzony jest dla ponad 30 podmiotów i stanowi przykład dobrej praktyki komercjalizacji działań uczelni oraz wskazuje znaczący wpływ Akademii na środowisko. Analiza systemów w dużych miastach państw nadbałtyckich – Helsinki, Oslo, europejskich – Wiedeń i małego Rybnika stanowi cenny wkład w badania porównawcze na poziomie akademickim i, jak zauważa Projektant, jest doskonałym materiałem do tworzenia scenariuszy strategii działań wizerunkowych dla władz samorządowych i firm związanych z regionem.

Udokumentowane rozwiązania uwzględniają różnorodne materiałowo nośniki i rozwiązania kolorystyczne. Spójność projektu gwarantuje syntetyczny, prosty, uniwersalny styl graficzny. Zastosowane środki wizualne charakteryzują skromną formą i delikatną geometryzacją – typowe dla współczesnych aglomeracji europejskich. To bardzo dobry przykład projektowania systemowego – logiczny, jasny, spójny, czytelny – profesjonalnie i wygodnie przygotowany do realizacji. Powinien być prezentowany samorządowcom i wykładowcom uczelni artystycznych na wspólnych konferencjach, tak by zachęcić ich do współpracy na rzecz wizerunku miast, regionów i państwa, by wskazać pozytywny wpływ projektowania na środowisko. I tu także, w dalszej perspektywie, dobrze byłoby uwzględnić działania projektowe na rzecz grup z ograniczonymi możliwościami percepcji. Myślę, że byłby ten projekt interesujący dla organizatorów międzynarodowych konferencji i wystaw poświęconych projektowaniu przestrzeni publicznych.

3. – bez numeru w autoreferacie – System identyfikacji jednostek samorządowych Województwa Pomorskiego. To także projekt, który trwa od roku 2018 i w 2022, gdy składana była dokumentacja, był w toku. Nie został oznaczony osobnym punktem, gdyż stanowi fragment działania nr 2, ale ze względu na złożoność zasługuje na wyróżnienie osobnym punktem. I tutaj zespół, który stworzyli wspólnie dr Adam Świerzyński z prof. Sławomirem Witkowskim podjął się budowy systemu wizualnego, zbliżonego do wcześniej już projektowanych, jeśli chodzi o zasadę, i różnego wobec innych, indywidualnych potrzeb zaangażowanych jednostek. Także i tym razem włączeni do pracy zostali studenci. Oglądając dokumentację nie zauważamy wzrostu stopnia trudności w stosunku do poprzednich

4. „Komunikaty dla pieszych (sektor A) umożliwiają bardziej bezpośredni dostęp do nośników [...] Oznaczenia w sektorze A są wzbogacone o anglojęzyczne tłumaczenia, ikony, jak również informują o odległościach [...]. Odbiorcy, do których kierowane są komunikaty w sektorze B i C (uczestnicy ruchu drogowego)[...] mają zdecydowanie krótszy kontakt z dedykowanymi im informacjami [...]”. A. Świerżewski, „Dokumentacja w postępowaniu habilitacyjnym”, Świerszcze, Gdańsk 2023, str. 41

rozwiązań, jednak jeśli, za wskazaniem Projektanta, uświadomimy sobie, iż unifikując komponenty systemu należało zachować tożsamość poszczególnych instytucji i ich rozpoznawalne znaki graficzne, zdamy sobie sprawę jak wielkim to musiało być wyzwaniem dla zespołu i możemy podziwiać rezultat. Po raz kolejny stworzony został jednolity, logiczny, prosty w formie i przez to elegancki, uniwersalny system informacji.

4. Kampania wprowadzająca segregację odpadów na terenie Gdańska. Ponownie projekt prowadzony równoległe z już przedstawionymi. Zadaniem, jak deklaruje Projektant, było: „stworzenie pozytywnego wizerunku osoby, która segreguje odpady, a poprzez ciepłą narrację, z którą łatwo się utożsamić, staje się synonimem zmiany”. Dzięki wdrożeniu tego projektu Gdańsk zdobył aż dwie nagrody w ogólnopolskim konkursie o Puchar Recyklingu. To najlepsza recenzja dla tego projektu, jako wizualnego komponentu kampanii. Postaci *Supersortera*, *Bioli* i kolejne, reprezentujące różne środowiska społeczne, doskonale sprawdzają się w formie standardowej ilustracji na ulotce, w formie makro-grafiki na środkach transportu, a nawet na parkiecie. Całość wpisuje się wyraziście w stylistykę reklamy ulicznej, przywołując na myśl estetykę zabawy – uproszczonych figurek play-mobile czy lego, postaci znanych z dzieciństwa lub właśnie obecnych w dziecięcym pokoju, więc sympatycznych.

5. Art'em All. Sztuka, Design, Kultura. to więcej niż projekt, to akcja na rzecz promocji środowiska twórczego *Alma Mater* Projektanta. Kolejne działanie w przestrzeni publicznej, wpływające znacząco na otoczenie i społeczną świadomość kulturotwórczej obecności osób tworzących sztukę, projektujących przedmioty powszechnego użytku, stwarzających nasze otoczenie. Zarówno zdjęcia, jak i filmy zawarte w dokumentacji, pozwalają zauważyć zainteresowanie i radość na twarzach uczestników wydarzenia. Język wizualny, w sposób czytelny i zgrabny, łączy komponenty street-artu i młodzieżowej pop-kultury – tak, to bardzo dobry pomysł – kolejny przemyślany, świetnie poprowadzony projekt.

6. Na rynek na ratunek! Regeneracja rynku w Oliwie. Projekt z 2018 – kolejny. Wszystkie wskazane przez Kandydata dzieła spotykają się w przedziale 2016-2022 – sześciu intensywnych, pracowitych lat. Mają wiele cech wspólnych – dedykowane są przestrzeni publicznej, podnoszą jakość komunikacji w tej przestrzeni i wpływają na kulturę relacji międzyludzkich w środowisku, w którym żyje i pracuje dr Adam Świerzewski. Ten projekt to efekt wspólnej pracy badawczo-twórczego konsorcjum, łączącego siły na rzecz lepszej jakości życia społecznego: Stowarzyszenia Inicjatywa Miasto, Politechniki Gdańskiej, ASP i ekspertów merytorycznych. Wspólnie opracowane wyniki badań i analiz mogą posłużyć wielu zespołom interdyscyplinarnym i inicjatywom społecznym działającym i projektującym na rzecz rewitalizacji spółdzielczej czy małej przedsiębiorczości.

W twórczości Adama Świerzewskiego najważniejsze wydają mi się starania o wysoką jakość projektów i wspólną pracę różnych środowisk na rzecz społecznego dobra, choć on twierdzi, że kluczowa dla niego jest „marka zdefiniowana jako naczelny, determinujący klarowną komunikację parametr procesu projektowego”. I dodaje, że „Tworzenie charakterystycznej marki, a w szczególności tożsamości wizualnej, stanowi wyzwanie w kontekście wielopłaszczyznowej, nieliniowej narracji XXI wieku”.⁵

Stąd może prezentację projektów, składających się na cykl habilitacyjny, kończy wykonana

5. A. Świerzewski, „Dokumentacja w postępowaniu habilitacyjnym”, Świerzszcze, Gdańsk 2023, str. 227

z charakterystyczną dla niego starannością 7. **Identyfikacja wizualna dla Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku.** Projekt poparty badaniami potrzeb tej konkretnej instytucji i rozważaniami na temat tworzenia marki. To porządnie wykonane zadanie i właściwie na tym powinnam zakończyć, ale... *podejmuję wyzwanie* - o ile eleganckie, spokojne, zrównoważone, uniwersalne formy graficzne w poprzednich projektach, a nawet komputerowo wygenerowana mieszanka *street-type* i *street-pop* w pełni przekonywały mnie, o tyle „*mierz wysoko!*” i „*wierz w siebie!*”, jakby powiedział Brody Neuschwander, przypominają martwą kaczkę - są nieprawdziwe.

Kierując się nieobiektywną niechęcią do udawanego pseudo-odręcznego liternictwa, pozbawionego mocy, jaką daje dobrze użyty, szeroki pędzel, pominię projekt, nadając mu nr 7, przechodzę do rejestru dorobku artystycznego Kandydata.

Ten jest konsekwentny, związany z regionem, miastem i najbliższym otoczeniem. Uważam przedstawione działania za wartościowe i dobrze służące lokalnej społeczności, w której i dla której działa dr Świerzewski.

Kandydat pisze, że jego doświadczenie projektowe wpływa na program zajęć dydaktycznych, które prowadzi. Kilkakrotnie wspomina o udziale studentów w projektach opisywanych w dokumentacji, ale nie przedstawia prac studenckich ani w części autoreferatu ani w opisie osiągnięć dydaktycznych. Z przedstawionej listy nazwisk (czy to zgodne z RODO?) wynika, iż w latach 2016-2022 był promotorem około 50 dyplomów licencjackich i magisterskich. Trudno odnieść się do jakości działań dydaktycznych Kandydata, gdy żadne rezultaty tychże nie zostały ukazane w dokumentacji. Przyjmuję, że wszystkie prace dyplomowe wykazane w spisie nazwisk, a co za tym idzie praca promotorska, zostały ocenione pozytywnie przez komisje egzaminacyjne. I nic ponadto nie mogę powiedzieć o jego pedagogicznych umiejętnościach.

Z dokumentacji możemy wnosić, że dr Adam Świerzewski udziela się także jako organizator wydarzeń poświęconych sztuce i projektowaniu. Popularyzuje sztukę projektowania, zasiada w komisjach konkursowych. Za swoją działalność uzyskał dwie nagrody Rektora ASP w Gdańsku. Poza tymi inne nagrody i wyróżnienia nie zostały wymienione. Niemniej powinniśmy pamiętać o cytatach recenzji prasowych - znaczący wpływ na otoczenie społeczne - i nagrodach dla zespołów projektowych lub zlecniodawców projektów, które współtworzył Kandydat. Te zostały wspomniane w opisie każdego ze zgłoszonych dzieł.

W odniesieniu do kryteriów Art. 219 Dz.U.2023.743,

obowiązującego od 1 października 2023 do 30 września 2024 stwierdzam iż:

pkt 1.

Dr Adam Świerzewski **spełnia warunek 1).** - posiada stopień doktora;

Dr Adam Świerzewski **spełnia warunek 2)** - posiada w dorobku osiągnięcia artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki, w tym: 6 zrealizowanych i przedstawionych do oceny, oryginalnych, kompleksowych, osiągnięć projektowych;

Dr Adam Świerzewski **częściowo spełnia warunek 3)** - wykazuje się istotną aktywnością artystyczną, jednak afiliowaną wyłącznie w jednej instytucji naukowej - Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku i jej otoczeniu. Mimo, iż współpracuje z regionalnymi instytucjami kultury i bierze udział w międzyuczelnianych zespołach eksperckich (z Politechniką Gdańską, z AWF), niestety w przedstawionej mi dokumentacji **nie znalazłam informacji o działalności**

współpracowej z zagranicą i projektach prowadzonych wspólnie z zagranicznymi uczelniami i instytucjami kultury zagranicznej. Zatem uważam ten warunek za spełniony jedynie częściowo i pozostawiam do dyskusji Komisji Habilitacyjnej czy jest to wystarczająca aktywność do nadania tytułu.

Moim zdaniem działania Pana doktora Świerżewskiego stanowią piękną kontynuację i rozwinięcie idei projektowania systemowego takich polskich twórców jak profesorowie Krzysztof Lenk, Roman Duszek, Michał Stefanowski czy Jerzy Porębski. Ich działania projektowe zajmują poczesne miejsce w kulturze polskiej, odegrały fundamentalną rolę w kształtowaniu estetyki przestrzeni publicznej oraz projektowaniu informacji w naszym kraju. Zbudowały kanon polskiej szkoły projektowania.

Doktor Adam Świerżewski w ciągu 6 lat (między 2016–2022 r.) znacząco wpłynął na zmiany estetyczne w lokalnym otoczeniu. Przedstawione przez niego projekty mają szansę równie trwale wpisać się w niełatwe, wielokulturowe, przestrzenie Gdańska, Sopotu, Oliwy i całego Pomorza, reprezentując je na scenie międzynarodowej. Przeniesienie osobistych doświadczeń projektowych do programu edukacyjnego i wypracowanie dla Uczelni silnych partnerstw w lokalnym otoczeniu kulturalnym, społecznym i przemysłowym, uważam za atut działalności tego projektanta-wykładowcy.

pkt 2. Osiągnięcia, które przedstawia dr Adam Świerżewski, do których odnosi się ust. 1 pkt 2, zgodnie z artykułem stanowią część pracy zbiorowej, a opracowanie wydzielonych zagadnień w każdym przypadku zostało przedstawione czytelnie i jednoznacznie; bez wątplenia jest indywidualnym wkładem Pana dr Adama Świerżewskiego w każdy, ze zgłoszonych projektów. Zatem warunek ten pozostaje spełniony.

Współczesne społeczeństwa wspierają ideę partnerstwa, pracy wspólnej i projektów zespołowych. Wydaje się, że wobec wyzwań cywilizacyjnych i kryzysów, jakich doświadcza ludzkość, współpraca i współtworzenie dają cywilizacji szansę na przetrwanie i ocalenie wartości humanistycznych. Ten aspekt działań dr Świerżewskiego oceniam jako wysoce wartościowy. Te działania mają dla mnie większą wartość niż ulotne międzynarodowe sukcesy, błache projekty, które nie posłużą społecznemu dobru. Stąd też proszę Komisję o refleksję nad znaczeniem lokalnej działalności Kandydata.

Konkluzja: Po wnikliwym zapoznaniu się z przedstawionymi mi w formie wydrukowanej i on-line materiałami, **oceniłam pozytywnie dorobek zgłoszony do habilitacji**, jako że w znacznej mierze spełnia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j.: Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.) i wnioskuję o nadanie Panu Doktorowi Adamowi Świerżewskiemu tytułu doktora habilitowanego w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Ewa Satalecka